

Додаток № 1 до Положення про
критерії, правила і процедури
оцінювання результатів навчання учнів
Бериславського ліцею №3
Бериславської міської ради
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
Бериславського ліцею №3
01.09.2026 р.№ 186 - о

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

за мовно-літературною освітньою галуззю (українська література)
5–9 класи закладів загальної середньої освіти

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Критерії визначають підходи до оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з української літератури (мовно-літературна освітня галузь) і є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 2 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мовно-літературній освітній галузі» (результати з кодом «МОВ»).

1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів мовно-літературної галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Базова середня освіта охоплює два цикли: перший (адаптаційний) – 5–6 класи; другий (базового предметного навчання) – 7–9 класи. Обов'язкові результати навчання для кожного циклу визначено Державним стандартом окремо, тому критерії подано за циклами (розділи IV і V).

РОЗДІЛ II. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів мовно-літературної галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 2):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 2)
1. Взаємодія усно	Сприймання й використання усної інформації для досягнення цілей у комунікативних ситуаціях (МОВ 1.1–1.8)

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 2)
2. Сприймання й аналіз художніх текстів	Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання художніх творів українських і зарубіжних авторів, характеристика образів і персонажів (МОВ 2.1–2.7)
3. Висловлювання й письмова взаємодія	Висловлювання думок, почуттів, ставлень; письмова взаємодія; інтерпретація літературних творів (МОВ 3.1–3.3)
4. Художня мова твору й мовна творчість	Аналіз виражальних засобів художнього мовлення; використання мови у власній творчості за мотивами прочитаного (МОВ 4.1–4.2)

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ (спільні для галузі)

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів галузі та конкретизуються за циклами в розділах IV і V. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі – педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		змістових і логічних помилок				
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі		
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату		

РОЗДІЛ IV. КРИТЕРІЇ ЗА ПЕРШИМ (АДАПТАЦІЙНИМ) ЦИКЛОМ – 5–6 КЛАСИ

4.1. Критерії за групами результатів для учнів 5–6 класів (обов'язкові результати з кодами «6 МОВ ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Взаємодія усно	Слухає нескладний художній текст, за постійної допомоги відтворює окремі його деталі; в обговоренні твору участі майже не бере, припускається суттєвих помилок у розумінні змісту.	Слухає й усно переказує основний зміст художнього тексту за зразком чи навідними запитаннями; визначає тему з допомогою; висловлює найпростіші враження від почутого.	Самостійно слухає й переказує художній текст, виокремлює важливі деталі; визначає тему, основну думку; конструктивно обговорює твір, обґрунтовує враження від нього.	Вільно сприймає художній текст на слух, виразно переказує; обстоює власне ставлення до твору, доречно послуговується виражальними засобами мовлення, зважає на емоційний стан співрозмовників під час обговорення.
2. Сприймання й аналіз художніх текстів	Читає художній твір, але за допомогою; не визначає самостійно тему й головну думку; переказує зміст фрагментарно, з фактичними помилками; персонажів не характеризує.	Читає художній твір, визначає основні порушені в ньому проблеми з опорою на зразок, пов'язує їх із життєвим досвідом; переказує зміст, характеризує персонажів за навідними запитаннями.	Самостійно аналізує та інтерпретує художній твір: визначає й пояснює порушені проблеми, аналізує вчинки й емоційний стан персонажів для формування морально-етичних норм; пояснює значення прочитаного у контексті власного досвіду; обґрунтовано обирає твори для читання.	Критично сприймає й оцінює художні твори українських і зарубіжних авторів різних жанрів; глибоко інтерпретує проблематику й образи, збагачує естетичний і емоційно-чуттєвий досвід; творчо експериментує з текстом за аналогією.
3. Висловлювання й письмова взаємодія	За зразком записує окремі речення про твір; припускається значної кількості помилок; власні	Записує враження від твору чи інформацію про нього за зразком; створює короткі	Самостійно створює зв'язні письмові висловлення про художній твір (відгук, роздум)	Створює змістовні письмові роботи про твір (есе, роздум, інтерпретацію) з

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	міркування про прочитане майже не формулює.	відгуки; виявляє й виправляє окремі помилки з опорою на норми.	відповідно до мети; письмово обговорює прочитане в цифровому середовищі; редагує написане з урахуванням мовних норм.	урахуванням адресата; веде письмову літературну взаємодію в цифровому середовищі; самостійно редагує тексти, виправляючи різні види помилок.
4. Художня мова твору й мовна творчість	Розпізнає окремі виражальні засоби художнього мовлення лише в найпростіших випадках за допомогою; зв'язку між мовою твору та його змістом не встановлює.	За зразком упізнає основні художні засоби (епітет, порівняння тощо) у творі; пояснює їх роль у типових випадках з опорою.	Самостійно виявляє та пояснює роль виражальних засобів мови у художньому творі; свідомо застосовує мовні засоби у власних висловленнях про літературу.	Здійснює аналіз художньої мови твору; пояснює роль виражальних засобів у створенні образів; творчо використовує мовні засоби у власній мовній творчості за мотивами прочитаного.

РОЗДІЛ V. КРИТЕРІЇ ЗА ДРУГИМ ЦИКЛОМ (БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ) – 7–9 КЛАСИ

5.1. Критерії за групами результатів для учнів 7–9 класів (обов'язкові результати з кодами «9 МОВ ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Взаємодія усно	Слухає художній текст за постійної допомоги; фрагментарно відтворює почуте, припускається суттєвих помилок у визначенні теми та ідеї твору.	Переказує почутий художній текст за зразком/планом; визначає тему й з допомогою – основну ідею; висловлює окремі судження про твір типовими конструкціями.	Самостійно переказує почутий твір різними способами відповідно до мети; визначає ідею й перелік порушених проблем, розрізняє важливі художні деталі; обґрунтовує	Критично оцінює зміст і форму почутого художнього тексту; обґрунтовує позицію щодо порушених у творі особистісно й суспільно важливих питань; свідомо добирає виражальні

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
			ставлення до твору.	засоби, враховує емоційні реакції в обговоренні.
2. Сприймання й аналіз художніх текстів	Читає художній твір за допомогою; не встановлює самостійно його значення; переказує зміст фрагментарно, образи не аналізує.	Застосовує різні види читання за зразком; визначає й коментує окремі порушені у творі проблеми; характеризує персонажів з опорою; передає зміст словесно та графічно.	Самостійно застосовує критичне читання одного чи кількох художніх творів; коментує проблематику, аналізує причини емоційного стану персонажів у контексті суспільного досвіду; встановлює значення прочитаного; узагальнює й інтерпретує зміст.	Критично читає художні твори українських і зарубіжних авторів на відому й нову тематику; глибоко аналізує образи, проблематику, авторську позицію; творчо переосмислює текст за самостійно визначеним напрямом; збагачує естетичний досвід.
3. Висловлювання й письмова взаємодія	За зразком фіксує окремі міркування про твір; припускається значної кількості помилок; редагує лише за вказівкою.	Фіксує міркування про твір з урахуванням адресата за зразком; створює типові дописи про літературу в цифровому середовищі; виявляє окремі види помилок.	Самостійно створює письмові висловлення про художній твір (відгук, есе, інтерпретацію) з урахуванням адресата; веде літературну взаємодію в цифровому середовищі; ідентифікує й виправляє різні види помилок.	Створює складні письмові роботи про літературу (аналітичне есе, інтерпретацію, медіатекст) для обговорення суспільно важливих питань, порушених у творах; самостійно редагує та обґрунтовує виправлення.
4. Художня мова твору й мовна творчість	Розрізняє окремі художні засоби за допомогою; ролі мови у творенні образів не виявляє; мову твору з його змістом майже не пов'язує.	За зразком розрізняє художні засоби різних рівнів за ознаками; пояснює їх роль у типових випадках.	Самостійно аналізує художню мову твору на основі ознак і функцій засобів; виявляє їх роль у створенні образів і настрою; використовує результати	Здійснює повний аналіз художньої мови твору; виявляє закономірності функціонування виражальних засобів у творенні образів; використовує власну

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
			мовотворчості у власних роботах про літературу.	мовотворчість за мотивами прочитаного для самовираження.

РОЗДІЛ VI. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Оцінювання охоплює чотири види мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння, письмо – та мовні знання, застосовані до аналізу художніх творів. Види робіт і їх періодичність визначає вчитель відповідно до модельної програми й календарно-тематичного планування (наказ № 1427, розділ II).

6.2. Поточні оцінки не виставляються за кожне завдання чи на кожному уроці (наказ № 1427, розділ IV). Тематичне оцінювання для 5–9 класів не є обов'язковим (наказ № 1427, розділ V).

Оцінювання за групами результатів здійснюється відповідно до рішення закладу освіти: протокол педагогічної ради від 31.09.2026 р. № 4.

6.3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до розділу 1.7 Положення (за рівнем підтримки, з адаптацією/модифікацією згідно з ІПР/ІНП).

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3 і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти разом з Положенням.

7.2. Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 1427 або за рішенням педагогічної ради.